

Meșteri de modă veche

Meseriile lor își au locul mai degrabă în paginile îngălbenite ale romanelor decât în aglomerația bulevardelor din prezent. Totuși, un fotograf-colorist, un ceasornicar și un creator de evenimente medievale se încăpățânează să supraviețuiască.

De Diana-Florina Cosmin și Gianina Ungureanu-Iovănel

La capătul unui gang îngust, care desparte două străduțe din Centrul Istoric al Bucureștiului, intrarea în atelierul de fotografie condus de Eugen Ciocan te transportă brusc într-o nuvelă de Mircea Eliade. Printre piesele de mobilier vechi și puzderia de mărunțișuri rămase din vremurile în care lumea bună a Bucureștilor ieșea pe Lipscani la târguiești (și nu la terase), timpul trece altfel. Pendula din hol arată o altă oră decât cea corectă, iar după câteva minute de învârtelă printre costumele de epocă înghesuite pe umerase, te aștepți, la fel ca personajul lui Eliade din „La Țigănci”, să ieși pe stradă și afară să fie alt secol. Chiar și oamenii care trec pragul atelierului reprezintă un profil uman pe care nu-l prea zărești în forfota Bucureștiului, dar pe care, din 2002, de când a deschis „FotoCabinet”, Eugen Ciocan îl atrage ca un magnet. De

manual fotografiile făcute pe peliculă. O tehnică pe care o mai țin în viață o mână de oameni (câteva grupuri de coloriști în Irlanda, Olanda sau Japonia), dar românul este singurul din Europa care o practică drept meserie, nu doar pentru plăcerea personală.

Dacă afli trecutul lui Ciocan, ai impresia că, paradoxal, tocmai el, „*le maître photographe*”, nu se potrivește pe deplin în propria poveste. Doar în aparență. Absolvent de imagine de film și regie, CV-ul său include, printre altele, ani petrecuți la Pro TV ca pionier al genului docu-dramă în România, cu „Povești adevărate” (a nu se confunda cu acea căzătură numită „Povești adevărate”, ține să precizeze), campanii electorale sau publicitate. Dacă ar mai lucra încă în advertising, Ciocan ar putea spune că s-a „reinventat”, și asta din convingere, nu pentru a monta un fel de

singură campanie de promovare... laudele clienților mulțumiți. Faptul că în cei trei ani de pauză (2002-2005) în care nu a avut un spațiu în care să funcționeze „oamenii sunau săptămânal să întrebe de ce nu mai existăm pe piață” l-a convins că publicitatea „din gură-n gură” este singurul tip de reclamă care contează.

O fotografie colorată manual costă între 140 și 350 de lei, la care se adaugă costuri separate pentru machiaj, coafură și costume de epocă. Deși a investit 50.000 de euro în amenajarea spațiului („bani pe care sunt conștient că nu-i mai scot niciodată”), fotograficul consideră că doar „supraviețuiește”, la fel ca ritualul fotografic pe care l-a resuscitat. Pentru că „banii sunt făcuți ca să faci ceva frumos pe lumea asta”, dorințele sale de viitor se leagă mai mult de destinul Centrului Istoric decât de câștigul imediat. Plănuiește să strângă 100 de oameni care să iasă, fiecare, cu taburetul în mână, în

Portretul este un gen fotografic uitat pe nedrept, pe care eu încerc să-l țin în viață

EUGEN CIOCAN

Bucureștiul vechi. Asta ca formă de protest împotriva abundenței de terase și a lipsei de bănci și locuri de repaus gratuite. Pășind înapoi pe gangul dintre Lipscani și Blănari, ultimul hit care răsună de la o terasă îmi amintește că suntem, totuși, în secolul XXI. În minte încă îmi răsună cuvintele clientului corpolent și mucalit care se afla, la sosirea mea, în atelierul lui Eugen Ciocan: „Îi luați interviu, domnișoară? Foarte bine! Să știți că acesta e un om care trăiește cu adevărat, cu pasiuni, cu idei. Un om viu, domnișoară!”.

LA SCENĂ DESCHISĂ. În aceeași lume pe care Eugen Ciocan o simte împărțându-se din ce în ce mai mult de ideea de frumos sau de valorile tradiționale, Laurențiu Constantin (41 de ani) readuce la lumină, prin evenimentele pe care le organizează, muzica și valorile cavalerismului din Evul Mediu. Îi place

Fotografiile se realizează pe peliculă, „la tăviță”, iar colorarea se face cu tuș special, adus din Germania sau Franța, subliniind artistic nuanțe și detalii

la aparițiile elegante din altă epocă, domni care vin să sporovăiască despre politică și despre Thomas Mann până la bătrâne „cu doi bănuți în batistă”, toți cei aproape 7.000 de curioși care i-au trecut pragul în opt ani s-au potrivit perfect în povestea interbelică a artistului care-și colorează

teatru în fața publicului. Și-a construit o casă din pământ și șindrilă, ca odinioară, a renunțat complet la televizor, iar publicitatea i se pare acum „o ipocrizie”. Tocmai de aceea, atelierul pe care îl conduce, în regim de asociație cu alți doi fotografi, Cosmin Bumbuș și Dragoș Luncan, are ca

Eugen Ciocan luptă
pentru valorile
Bucureștiului de altădată

să spună că „scena pe care o construiește astfel reușește să pună în valoare nu doar muzica artiștilor români, dar și obiceiuri și meșteșuguri de mult uitate”. Artiștii invitați să concerteze la aceste evenimente sunt specializați în interpretarea autentică a muzicii.

Chiar dacă este vorba despre muzică veche, interpretată cu instrumente istorice sau pe replici moderne ale acestora, clavecin, lăută, harpă, organizatorilor le place să creadă în sonoritatea vie a acesteia și în plăcerea directă pe care muzica veche o poate transmite publicului. Ideea unui business i-a încolțit în minte în urmă cu cinci ani. Împreună cu Raluca Enea (clavecin) a reușit să transforme visul în realitate. „Este și un demers educațional. Ceea ce facem este o alternativă la urâtenia și lipsa de repere a vremurilor pe care le trăim”, completează Laurențiu. Dar, nu poți intra în atmosfera specifică a vremurilor

medievale, renașcentiste sau baroce fără a purta un costum specific acelor epoci. Concertele de muzică bizantină sau gregoriană pe care le promovează Festivalul de Muzică Veche București sau Festivalul Medieval pot fi percepute uneori mai bine dacă alegi o ținută din care... tunica nu ar trebui să lipsescă.

// Oferim o alternativă la urâtenia și lipsa de repere a vremurilor noastre

LAURENȚIU CONSTANTIN

Pentru o apariție originală, tunicile trebuie prinse la umeri cu broșe. „Prețul unui costum pleacă de la minimum 50 de euro și poate depăși 2.000 de euro, ele pot fi cumpărate sau închiriate”, precizează Laurențiu. Costumele, armele și armurile sunt făcute „să placă ochiului și nu există riscul să fii

rănit”. Punerea în practică a poveștilor din secolele XII-XIV înseamnă bugete de minimum 15.000 de euro. Chiar dacă anul acesta cifra de afaceri va depăși 200.000 de euro, profitul nu se vede încă la orizont. Laurențiu Constantin are, însă, în lucru un nou proiect: o școală de vară de muzică veche.

Laurențiu Constantin scoate la lumină meșteșuguri de mult uitate

PENDULA CU NOROC. Din epoca în care ceasornicăria era un meșteșug (și nu o meserie pe care s-o studiezi la școală), iar ceasornicarul repara aproape orice, de la gramofone la umbrele, nu s-au păstrat decât amintiri. Imaginea unui expert în ceasuri din zilele noastre te duce cu gândul la un atelier ca un laborator, în care ceasurile sunt niște entități hi-tech care trebuie manevrate cu mare grijă, ca niște eprubete cu substanțe periculoase. O piesă de jumătate

FOTO: MIHAI BENEĂ, SEBASTIAN ȚĂȚĂRU

de milimetru poate face un ceas de mii de euro să stea pe loc. Un arc sărit în colțul camerei te poate face să-ți petreci după-amiaza pipăind febril podeaua, la milimetru pătrat. Pentru Claudiu Burlan (43 de ani), din Arad, ceasornicar la a treia generație, ceasurile reprezintă mecanisme cu o viață proprie, strâns legată de cea a proprietarului, dar și de a celui care le repară. De la un hobby de copil, ceasornicăria a devenit o pasiune la sfârșitul liceului, când tatăl său a adus acasă, la reparat, o pendulă pe trei sferturi incompletă. O lună de zile, liceanul Burlan a proiectat roți, pârghii și piese, a strunjit, a pilit și a refăcut în cele din urmă pendula. Pe lângă cei 10.000 de lei primiți de la clientul mulțumit (sumă fabuloasă pentru sfârșitul anilor '70, când salariul mediu în România era de 2.100 lei), Claudiu Burlan a primit și un compliment neprețuit din partea tatălui său: „Acum poți să te numești ceasornicar!”. De la sfârșitul anilor

Fiul meu nu e interesat să continue tradiția. Ceasornicăria e o meserie grea.

CLAUDIU BURLAN

'80, însă, a început ceea ce Burlan numește „perioada rapace a ceasornicăriei”. Marile firme producătoare de ceasuri au început să-și impună monopolul în domeniul reparațiilor de ceasuri, refuzând să mai livreze piese de schimb pe piața liberă, pentru ca ceasornicarii independenți să fie înlocuiți de service-urile corporațiilor. Până în prezent, practicarea meseriei rămâne grea pentru „doctorii de ceasuri”, dar nu intră atât pentru a-l opri pe Claudiu Burlan să investească, de-a lungul timpului, aproape 60.000 de euro în echipamente, în condițiile în care media serviciilor pe zi este de aproximativ zece lei pe client. O zi neproductivă numără 40 de clienți, în timp ce în zilele bune peste 120 de clienți trec pragul atelierului arădean.

Sarcinile pe care le are de îndeplinit Burlan variază de la „quick-service” (schimbări de baterii, curele, montare de cristale), care nu depășesc 35 de lei, la întreținere (demonare, curățire, lubrifiere, care pot depăși și 1.000 de euro) sau la restaurare și conservare.

Ceasornicarul Claudiu Burlan a absolvit Liceul de Mecanică Fină Arad

Acest din urmă segment este și cel mai palpitant pentru un ceasornicar: reconstrucție de piese pentru ceasuri vechi ale colecționarilor, aceea categorie de clienți pentru care ceasul reprezintă o cultură aparte, nu doar un instrument care arată ora.

În numele pasiunii sale, Claudiu Burlan a frecventat timp de trei ani BHI - British Horological Institute (o „aventură” care l-a costat 6.000 de lire sterline), fiind declarat, în urma unei evaluări „Fellow of the BHI”, cel mai înalt grad profesional în cadrul școlii britanice. Cum se aplică

în cazul arădeanului paradoxul „cizmarului fără cizme și al ceasornicarului fără ceas”? Burlan zâmbește, enumerându-și ceasurile de suflet: un Breitling Cronograf, un Longines automatic slim și un Seiko Orange Monster folosit la scufundări. Va mai exista o a patra generație de ceasornicari în familie? „Fiul meu nu e interesat să continue tradiția. Ceasornicăria e o meserie grea”, mărturisește cu o urmă de regret ceasornicarul, cu gândul la atelierul de pe vremuri al bunicului: plin de ceasuri de buzunar, pendule și... gramofone. **F**

